

CHWOŚCIK BURAKA

- *Cercospora beticola* Sacc

1 Systematyka

Królestwo:	<i>Fungi</i>
Gromada:	<i>Eumycota</i>
Klasa:	<i>Hyphomycetes</i>
Rząd:	<i>Hyphales</i>
Gatunek:	<i>Cercospora beticola</i> Sacc

2 Biologia

Patogen zimuje na porażonych resztkach roślin pozostawionych na polu po zbiorze. W okresie wiosny ze splotów grzybnionych wyrastają trzonki, na których tworzą się konidia. Zarodniki bezpośrednio po dostaniu się na liście kiełkują, a ich strzępki wnikają przez szparki do tkanek liścia. Konidia rozprzestrzeniają się przez wiatr, opady deszczu lub przez owady. Optymalne warunki rozwoju patogena zapewnia temperatura z zakresu od 25°C do 35°C przy wilgotności względnej powietrza od 90% do 95%. W temperaturach poniżej 15°C nowe infekcje prawie w ogóle nie następują. W okresie wegetacji wytwarzają się 3-4 generacje patogena. Rozwój jednej generacji trwa 3-4 tygodnie.

3 Objawy porażenia

Chwościk buraka jest jedną z najgroźniejszych chorób grzybowych buraka cukrowego. Od połowy czerwca na zewnętrznych liściach buraków pojawiają się najpierw pojedyncze, drobne, szarobrunatne, a później srebrzystoszare, nekrotyczne plamki o średnicy 2-4 mm, otoczone czerwoną lub czerwono-brunatną obwódką (Fot.1 i 2). W miarę rozwoju choroby liczba plam szybko się zwiększa i może objąć znaczną powierzchnię blaszki liściowej. Przy silnym porażeniu zewnętrzne liście zaczynają przebarwiać się na kolor żółty, a później brunatny, marszczą się i zamierają. Porażona roślina wytwarza nowe liście co powoduje charakterystyczne, stożkowate wyciągnięcie się „głowy” korzenia. W przypadku silnego porażenia roślina może stracić do 80% liści okółkowych, co ma wpływ na wielkość plonu korzeni.

4 Metodyka obserwacji - sygnalizacja terminu zabiegu

Najwcześniej objawy choroby w postaci plam pojawiają na plantacjach buraków sąsiadujących z zeszłorocznymi plantacjami. Bezpośrednie i regularne obserwacje buraków na takich plantacjach pozwalają ustalić moment pojawienia się pierwszych plam, a tym samym ustalić termin pierwszego zabiegu.

W tym celu należy analizować ogółem od 100 do 150 roślin w zależności od wielkości plantacji kontrolując w różnych punktach na obrzeżach pola po 25 roślin. Oceniamy procent roślin z objawami choroby określając liczbę plam.

5 Progi ekonomicznej szkodliwości oraz terminy zabiegów ochrony roślin

Zabiegi ochronne przeciwko *C. beticola* należy rozpocząć z chwilą wystąpienia pierwszych objawów chorobowych. W warunkach sprzyjających rozwojowi patogena, zaleca się kontynuowanie ochrony chemicznej buraka, przeprowadzając kolejne zabiegi w odstępach 14 dniowych.

Jako próg szkodliwości przyjmuje się stwierdzenie na obrzeżach pól 5% roślin ze średnio dziesięcioma plamami.

6 Ocena szkodliwości

Analizę występowania chwościka buraka na wytypowanym do obserwacji polu, przeprowadza się w okresie zakrywania międzyrzędzi (skala BBCH 3/37-39). Polega ona na

przeprowadzeniu oceny zdrowotności w zależności od wielkości plantacji analizując od 100 do 150 roślin buraka pobranych losowo w różnych punktach pola po 25 sztuk. Na plantacjach powyżej 2 ha należy zwiększyć liczbę punktów o 1 na każdy następny hektar.

Oprócz ogólnej oceny liczby roślin porażonych należy sklasyfikować nasilenie porażenia wg trzystopniowej skali (Ryc.1):

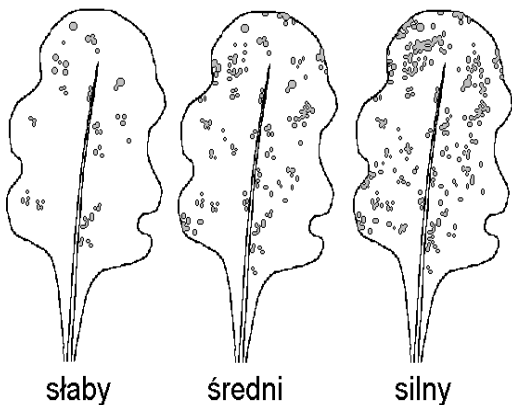
- słabe: plamy chwościka zajmują do 10% powierzchni asymilacyjnej liści na roślinie,
- średnie: plamy chwościka zajmują od 10 do 25% powierzchni asymilacyjnej liści na roślinie
- silne: plamy chwościka zajmują powyżej 25% powierzchni asymilacyjnej liści na roślinie, liście stopniowo żółkną, brunatnieją i zamierają.



Fot. 1. Objawy chwościka buraka



Fot. 2. Objawy chwościka buraka (zbliżenie)



Ryc.1. Skala stopni nasilenia porażenia liści przez chwościka buraka